

Дзигора М.С., студентка юридично- психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ;
Науковий керівник: Красницька А.В., доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

СПЕЦИФІКА ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

При утворенні правових актів використовується стиль, який обслуговує суто офіційні стосунки між державною владою і населенням, між особистістю і суспільством, установами, організаціями, підприємствами, фірмами між собою. Офіційно-

діловий стиль є переважаючим для юридичної мови, тому що «обслуговує» два найважливіших його рівні: мову законів - законодавчий підстиль; мову інших юридичних документів - побутово-діловий підстиль. Офіційно-діловому стилю притаманні функції волевиявлення, імперативності, фіксації правових відносин, передачі інформації. Основною функцією стилю є повідомлення громадянам, установам та організаціям законів, постанов, розпоряджень та іншої офіційної інформації.

Серед учених, які досліджували офіційно-діловий стиль, сформувалися чіткі погляди на призначення та ознаки цього стилю. Зокрема, Ю.І. Палеха у своїй праці «Управлінське документування» виділяє такі основні ознаки офіційно-ділового стилю: 1) офіційно-діловий стиль ґрунтується на логічній основі. Найважливішим у ньому є послідовність і точність викладу актів, документальність, об'єктивність оцінок, гранична чіткість, емоційно-експресивна нейтральність вислову; 2) цей стиль відзначається суворими вимогами до лексики й фразеології (широке використання професійної термінології, аббревіатур, відсутність діалектизмів, жаргонізмів); 3) високий ступінь одноманітності, стандарту форми, суворе регламентація розміщення та будови тексту [3].

Специфіка офіційно-ділового стилю полягає в певних стильових рисах, що притаманні лише йому, а саме: нейтральний тон викладу змісту; точність та ясність слів, термінів, і понять; лаконічність, стислість і послідовність викладу фактів; документальність; наявність необхідних для певного документа реквізитів; суворе регламентація тексту; поділ тексту на параграфи, пункти, підпункти, абзаци.

М.Г. Зубков описав такі мовні засоби офіційно-ділового стилю: широке використання суспільно-політичної та адміністративно-канцелярської термінології (функціонування закладу, узяти участь, регламентація дій); наявна фразеологія повинна мати специфічний характер (ініціювати питання, висунути пропозицію, поставити до відома); відсутність авторської мовної індивідуальності та емоційно - експресивної лексики; застосування синонімії не повинно викликати двозначності сприймання; наявність безособових і наказових форм дієслів у формі теперішнього часу; чітко регламентоване розміщення та побудова тексту [2].

Відзначаючи характер і писемну форму офіційно-ділового стилю, М. Брандес логічно продовжує: «...він не є мовою

регулярного масового спілкування. Крім того, він комунікативно односторонній: це мова повідомлення, а не спілкування. Його сприймають, але дуже рідко відтворюють, і ним не говорять». Зауваження «ним не говорять» є дуже суттєвим для характеристики офіційно-ділового стилю: його використовують, він - засіб: системний, кодовий, схематичний [1].

В офіційно-діловому стилі може використовуватися лексика з інших прошарків, зокрема, наукова-термінологічна, виробничо-професійна, суспільно-політична, що залежить від того, яку галузь суспільного життя він обслуговує. Загалом для цього стилю властиве суворе дотримання зразків оформлення ділових паперів, мова яких повинна бути точною, зрозумілою, чіткою, стислою.

Отже, офіційно-діловий стиль задовольняє потреби суспільства в документальному оформленні актів державного, суспільного, політичного, економічного життя, ділових стосунків між державами, організаціями, між членами суспільства в офіційній сфері їх спілкування[4, с. 12]. Особливостями стилю текстів правових актів є: змістова однозначність, чіткість, точність, зрозумілість викладу; логічна послідовність, аргументованість, переконливість, повнота викладу правової інформації; стилістична нейтральність; точність і ясність юридичних формулювань; правильне й однакове вживання юридичної термінології.

Список використаних джерел

1. Брандес М. П. Стилiстика тексту: Навч. посiбник : [Електронний ресурс]. - Режим доступу :

<https://iqlib.ru/book/preview/1D02A23C46BB452589A3BBBD262F1A7D5>.

2. Зубков М. Г. Сучасна українська ділова мова: Навч. посiбник: [Електронний ресурс]. - Режим доступу :

<https://docs.google.com/fTe/d/0ByCv3NNjEjRbVFdJZkZBdXFOTE0/edit>.

3. Палеха Ю. І. Управлінське документування : Навч. посiбник : [Електронний ресурс]. - Режим доступу :

<https://dilo.kiev.ua/ud1ozd.html>.

4. Білоусова О.І. Граматична специфіка мови українського законодавства // Автореф. дис. ... канд. філол. наук. - Дніпропетровськ, 2010.